Konsernihallinto

17.09.2025

3312/00.04.00/2024
Julkinen

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
SVt@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntö 16.9.2025

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta, HE 86/2025

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esitys on hyvin perusteltu muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessamme ja Pohjois-Atlantin liiton (NATO) jäsenyyden myötä.

53 a § Virka-apu Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle ja Pohjois-Atlantin liitolle

Hallituksen esityksessä luetellaan tilanteita, joissa Puolustusvoiminen voimavarat järjestää tarvittava terveyden- ja sairaanhoito voi ylittyä. Lakiesitys mahdollistaa näissä tilanteissa virka-avun pyytämisen hyvinvointialueilta. Virka-apu on lähtökohtaisesti vastikkeetonta, mutta vastaaviin tilanteisiin, kuten erilaiset epidemiat, voi liittyä myös julkisen terveydenhuollon oma kuormittuminen. Siten pidämme hyvänä, että hyvinvointialueen oman järjestämisvastuun hoitaminen voidaan ensisijaistaa ja että tilanteen pitkittyessä tai vaatiessa runsaasti resursseja, hyvinvointialue voi sopia virka-avun antamisesta koituvia kustannusten korvaamisesta virka-avun saajan kanssa. Tämä mahdollistaa tarvittaessa myös lisäresurssin hankkimisen, jos sekä hyvinvointialueen että esim. puolustusvoimien tarve on suurta.

Olisi tärkeää, että virka-avun pyytämiseen luotaisiin selkeä kansallinen toimintamalli, joka toimisi kaikkien kyseeseen tulevien viranomaisten kanssa. Puolustusvoimien osalta asia voitaisiin päivittää hyvinvointialueen ja Puolustusvoimien yhteistyösopimukseen. Samalla voidaan sopia periaatteista, milloin korvauskynnyksen katsottaisiin ylittyneen. Samoja periaatteita voitaisiin soveltaa myös muiden tahojen virka-avussa.

53 b § Hyvinvointialueen ja Puolustusvoimien yhteistyö

Hyvinvointialueet varautuvat suunnitelmissaan myös aseelliseen voimankäyttöön tai sen uhkaan. Turvallisuustilanteen heikkeneminen ja Ukrainan sodan kokemukset ovat kuitenkin antaneet selvät viitteet, että aiempia suunnitelmia tulee päivittää, esimerkiksi toimitilojen ja toiminnan

suojaamisen osalta. Tämä tulee edellyttämään myös konkreettista tilojen uudelleenarviointia ja investointeja. Lisäksi mahdollisen aseellisen voimankäytön aikana tarvittavien terveydenhuollon resurssien määrää joudutaan kasvattamaan. Muuttunut tilanne edellyttää yhteistyötä, paljon koulutusta ja harjoittelua eri toimijoiden kesken. Pidämme tärkeänä, että velvoite tähän säädetään lailla, mikä mahdollistaa koulutuksesta ja harjoittelusta koituvien kustannusten korvaamisen hyvinvointialueille näiden vallitsevissa taloudellisissa tilanteissa.

53 c § Hyvinvointialueen ja Puolustusvoimien yhteistyön rahoitus
Pidämme erittäin tärkeänä, että muuttuneen turvallisuus tilanteen mukanaan tuomien uusien varautumisvelvoitteiden kustannukset korvataan hyvinvointialueille täysimääräisesti erillisrahoituksella. Tämä jos siksi, että velvoitteissa tulee olemaan eroavaisuuksia maan eri puolilla, jolloin nykyinen hyvinvointialueiden rahoitusmalli ei olisi ollenkaan toimiva korvausperusteena. Samoin on hyvä, että varautumiseen liittyvät investointivelvoitteet pidetään erillään hyvinvointialueiden normaaleista investointisuunnitelmista. Kustannusten korvaamisessa tulee huomioida, että alkuinvestoinnin lisäksi varautumisen tason ylläpitämisestä koituu jatkuvia ylläpitokustannuksia tai korvausinvestointikustannuksia, esimerkiksi ensihoidon resurssien kasvattaminen, joka tulee huomioida korvauksissa.

Hedman Antti
johtajaylilääkäri

Kurola Jouni
palvelualuejohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Pohjois-Savon hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä.

Liitteet

Jakelu Sosiaali- ja terveysvaliokunta